

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 6

ДОСЛІДЖЕННЯ РЕКУРЕНТНИХ НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ

Мета роботи: використовуючи спеціалізовані бібліотеки та мову програмування Python навчитися дослідити деякі типи нейронних мереж.

Посилання на GitHub:

2. ЗАВДАННЯ НА ЛАБОРАТОРНУ РОБОТУ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЙОГО ВИКОНАННЯ

Завдання 2.1. Ознайомлення з Рекурентними нейронними мережами

Лістинг програми:

```
import random
import numpy as np
from numpy.random import randn

class RNN:
    def __init__(self, input_size, output_size, hidden_size=64):
        self.Whh = randn(hidden_size, hidden_size) / 1000
        self.Wxh = randn(hidden_size, input_size) / 1000
        self.Why = randn(output_size, hidden_size) / 1000

        self.bh = np.zeros((hidden_size, 1))
        self.by = np.zeros((output_size, 1))

    def forward(self, inputs):
        h = np.zeros((self.Whh.shape[0], 1))

        self.last_inputs = inputs
        self.last_hs = {0: h}

        for i, x in enumerate(inputs):
            h = np.tanh(self.Wxh @ x + self.Whh @ h + self.bh)
            self.last_hs[i + 1] = h

        y = self.Why @ h + self.by

        return y, h

    def backprop(self, d_y, learn_rate=2e-2):
        n = len(self.last_inputs)

        # Calculate dL/dWhy and dL/dby.
        d_Why = d_y @ self.last_hs[n].T
        d_by = d_y
```

					ДУ «Житомирська політехніка».22.121.18.000 – Лр6			
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Звіт з лабораторної роботи	Лім.	Арк.	Аркушів
Розроб.		Скоківський В.						
Перевір.		Голенко М.Ю.					1	
Керівник						ФІКТ Гр. ІПЗ-20-3		
Н. контр.								
Зав. каф.								

```

d_Whh = np.zeros(self.Whh.shape)
d_Wxh = np.zeros(self.Wxh.shape)
d_bh = np.zeros(self.bh.shape)

d_h = self.Why.T @ d_y

# Backpropagate through time.
for t in reversed(range(n)):

    temp = ((1 - self.last_hs[t + 1] ** 2) * d_h)

    d_bh += temp

    d_Whh += temp @ self.last_hs[t].T

    d_Wxh += temp @ self.last_inputs[t].T

    d_h = self.Whh @ temp

for d in [d_Wxh, d_Whh, d_Why, d_bh, d_by]:
    np.clip(d, -1, 1, out=d)

self.Whh -= learn_rate * d_Whh
self.Wxh -= learn_rate * d_Wxh
self.Why -= learn_rate * d_Why
self.bh -= learn_rate * d_bh
self.by -= learn_rate * d_by

from data import train_data, test_data

vocab = list(set([w for text in train_data.keys() for w in text.split(' ')]))
vocab_size = len(vocab)
print('%d unique words found' % vocab_size)

word_to_idx = {w: i for i, w in enumerate(vocab)}
idx_to_word = {i: w for i, w in enumerate(vocab)}

def createInputs(text):
    inputs = []
    for w in text.split(' '):
        v = np.zeros((vocab_size, 1))
        v[word_to_idx[w]] = 1
        inputs.append(v)
    return inputs

def softmax(xs):
    return np.exp(xs) / sum(np.exp(xs))

rnn = RNN(vocab_size, 2)

def processData(data, backprop=True):
    items = list(data.items())
    random.shuffle(items)

```

		Скоківський В.			ДУ «Житомирська політехніка».22.121.18.000 – Лр6	Арк.
		Голенко М.Ю.				
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		2

```

loss = 0
num_correct = 0

for x, y in items:
    inputs = createInputs(x)
    target = int(y)

    out, _ = rnn.forward(inputs)
    probs = softmax(out)

    loss -= np.log(probs[target])
    num_correct += int(np.argmax(probs) == target)

    if backprop:
        d_L_d_y = probs
        d_L_d_y[target] -= 1
        rnn.backprop(d_L_d_y)

return loss / len(data), num_correct / len(data)

# Training loop
for epoch in range(1000):
    train_loss, train_acc = processData(train_data)

    if epoch % 100 == 99:
        print('--- Epoch %d' % (epoch + 1))
        print('Train:\tLoss %.3f | Accuracy: %.3f' % (train_loss.item(),
train_acc))

    test_loss, test_acc = processData(test_data, backprop=False)
    print('Test:\tLoss %.3f | Accuracy: %.3f' % (test_loss.item(), test_acc))

```

		Скоківський В.			ДУ «Житомирська політехніка».22.121.18.000 – Лр6	Арк.
		Голенко М.Ю.				
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		3

Результат виконання:

```
C:\Users\skoki\PycharmProjects\labs0AI\.venv\Scripts\python
18 unique words found
--- Epoch 100
Train: Loss 0.689 | Accuracy: 0.552
Test: Loss 0.697 | Accuracy: 0.500
--- Epoch 200
Train: Loss 0.666 | Accuracy: 0.690
Test: Loss 0.717 | Accuracy: 0.450
--- Epoch 300
Train: Loss 0.149 | Accuracy: 0.966
Test: Loss 0.197 | Accuracy: 0.950
--- Epoch 400
Train: Loss 0.647 | Accuracy: 0.741
Test: Loss 0.085 | Accuracy: 1.000
--- Epoch 500
Train: Loss 0.006 | Accuracy: 1.000
Test: Loss 0.006 | Accuracy: 1.000
--- Epoch 600
Train: Loss 0.003 | Accuracy: 1.000
Test: Loss 0.004 | Accuracy: 1.000
--- Epoch 700
Train: Loss 0.002 | Accuracy: 1.000
Test: Loss 0.003 | Accuracy: 1.000
--- Epoch 800
Train: Loss 0.002 | Accuracy: 1.000
Test: Loss 0.002 | Accuracy: 1.000
--- Epoch 900
Train: Loss 0.001 | Accuracy: 1.000
Test: Loss 0.002 | Accuracy: 1.000
--- Epoch 1000
Train: Loss 0.001 | Accuracy: 1.000
Test: Loss 0.001 | Accuracy: 1.000
```

Висновок: Було створено просту рекурентну нейронну мережу. Під час тренування модель зменшує втрату та збільшує точність на навчальних даних з плином часу.

		Скоківський В.			ДУ «Житомирська політехніка».22.121.18.000 – Лр6	Арк.
		Голенко М.Ю.				
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		4

Завдання 2.2. Дослідження рекурентної нейронної мережі Елмана (Elman Recurrent network (newelm))

Лістинг програми:

```
import neurolab as nl
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt

# Створення мого сигналу для навчання
i1 = np.sin(np.arange(0, 20))
i2 = np.sin(np.arange(0, 20)) * 2

t1 = np.ones([1, 20])
t2 = np.ones([1, 20]) * 2

input = np.array([i1, i2, i1, i2]).reshape(20 * 4, 1)
target = np.array([t1, t2, t1, t2]).reshape(20 * 4, 1)

# Створення мережі з 2 прошарками
net = nl.net.newelm([[-2, 2]], [10, 1], [nl.trans.TanSig(), nl.trans.PureLin()])

# Ініціалізуйте початкові функції вагів
net.layers[0].initf = nl.init.InitRand([-0.1, 0.1], 'wb')
net.layers[1].initf = nl.init.InitRand([-0.1, 0.1], 'wb')
net.init()

# Тренування мережі
error = net.train(input, target, epochs=500, show=100, goal=0.01)
# Запустіть мережу
output = net.sim(input)

# Побудова графіків

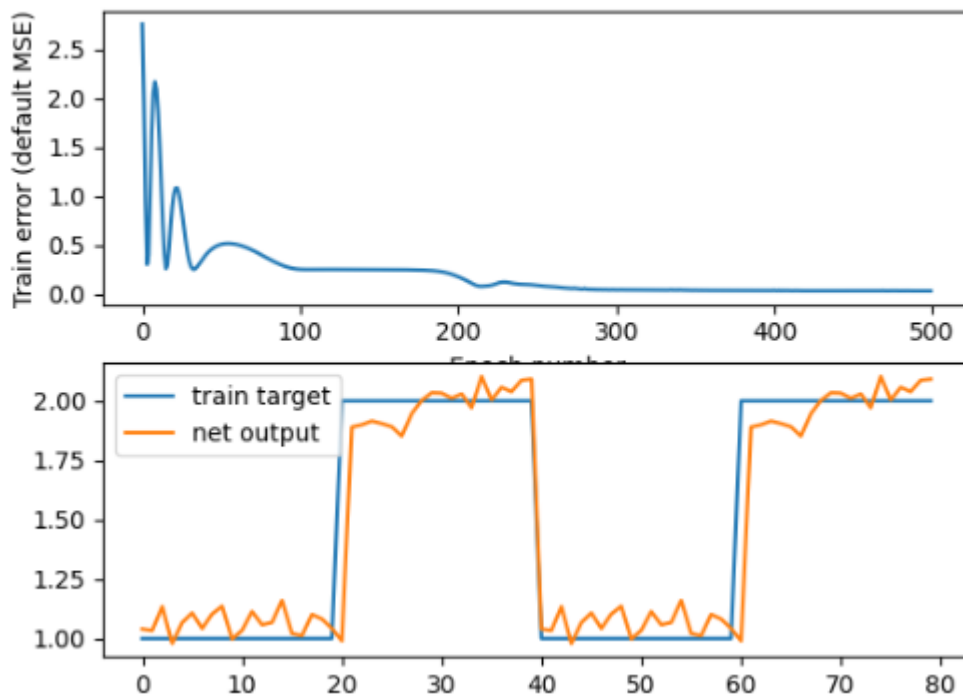
plt.subplot(211)
plt.plot(error)
plt.xlabel('Epoch number')
plt.ylabel('Train error (default MSE)')

plt.subplot(212)
plt.plot(target.reshape(80))
plt.plot(output.reshape(80))
plt.legend(['train target', 'net output'])
plt.show()
```

Результат виконання:

```
C:\Users\skoki\PycharmProjects\labs0AI\.venv\Scripts\python.exe C:\Users\skoki\PycharmProjects\labs0AI\lab6\task2.py
Epoch: 100; Error: 0.25371660245000716;
Epoch: 200; Error: 0.183056951461177;
Epoch: 300; Error: 0.043250840030840496;
Epoch: 400; Error: 0.03568708117688299;
Epoch: 500; Error: 0.031646237960027995;
The maximum number of train epochs is reached
```

		Скоківський В.			ДУ «Житомирська політехніка».22.121.18.000 – Лр6	Арк.
		Голенко М.Ю.				
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		5

Завдання 2.3. Дослідження нейронної мережі Хемінга (Hemming Recurrent network)

Лістинг програми:

```
import numpy as np
import neurolab as nl

target = [[-1, 1, -1, -1, 1, -1, -1, 1, -1],
          [1, 1, 1, 1, -1, 1, 1, -1, 1],
          [1, -1, 1, 1, 1, 1, 1, -1, 1],
          [1, 1, 1, 1, -1, -1, 1, -1, -1],
          [-1, -1, -1, -1, 1, -1, -1, -1, -1]]

input = [[-1, -1, 1, 1, 1, 1, 1, -1, 1],
         [-1, -1, 1, -1, 1, -1, -1, -1, -1],
         [-1, -1, -1, -1, 1, -1, -1, 1, -1]]

# Створення та тренування нейромережі
net = nl.net.newhem(target)

output = net.sim(target)
print("Test on train samples (must be [0, 1, 2, 3, 4])")
print(np.argmax(output, axis=0))

output = net.sim([input[0]])
print("Outputs on recurent cycle:")
print(np.array(net.layers[1].outs))

output = net.sim(input)
print("Outputs on test sample:")
print(output)
```

Результат виконання:

```
C:\Users\skoki\PycharmProjects\labs0AI\.venv\Scripts\python.exe C:\Users\skoki\PycharmProjects\labs0AI\lab6\task3.py
Test on train samples (must be [0, 1, 2, 3, 4])
[0 1 2 3 4]
Outputs on recurent cycle:
[[0.      0.24    0.48    0.      0.      ]
 [0.      0.144   0.432   0.      0.      ]
 [0.      0.0576  0.4032  0.      0.      ]
 [0.      0.      0.39168 0.      0.      ]]
Outputs on test sample:
[[0.      0.      0.39168 0.      0.      ]
 [0.      0.      0.      0.      0.39168 ]
 [0.07516193 0.      0.      0.      0.07516193]]

Process finished with exit code 0
```

Завдання 2.4. Дослідження рекурентної нейронної мережі Хопфілда Hopfield Recurrent network (newhop)

Лістинг програми:

```
import numpy as np
import neurolab as nl

# N E R O
target = [[1,0,0,0,1,
           1,1,0,0,1,
           1,0,1,0,1,
           1,0,0,1,1,
           1,0,0,0,1],
          [1,1,1,1,1,
           1,0,0,0,0,
           1,1,1,1,1,
           1,0,0,0,0,
           1,1,1,1,1],
          [1,1,1,1,0,
           1,0,0,0,1,
           1,1,1,1,0,
           1,0,0,1,0,
           1,0,0,0,1],
          [0,1,1,1,0,
           1,0,0,0,1,
           1,0,0,0,1,
           1,0,0,0,1,
           0,1,1,1,0]]

chars = ['N', 'E', 'R', 'O']
target = np.asarray(target)
target[target == 0] = -1

# Create and train network
net = nl.net.newhop(target)

output = net.sim(target)
print("Test on train samples:")
for i in range(len(target)):
    print(chars[i], (output[i] == target[i]).all())
```

Результат виконання:

		Скоківський В.			ДУ «Житомирська політехніка».22.121.18.000 – Лр6	Арк.
		Голенко М.Ю.				7
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

```
C:\Users\skoki\PycharmProjects\labs0AI\.venv\Scripts\python.exe C:\Users\skoki\PycharmProjects\labs0AI\lab6\task4.py
Test on train samples:
N True
E True
R True
O True

Test on defaced N:
True Sim. steps 2
```

Тест:

```
#TEST A
test_A = np.asfarray([0,1,1,0,0,
                      1,0,0,1,1,
                      1,1,1,0,1,
                      1,0,0,1,1,
                      1,0,0,0,1])
test_A[test_A == 0] = -1
out_A = net.sim([test_A])
print("Test on defaced A:")
print((out_A[0] == target[0]).all(), 'Sim. steps', len(net.layers[0].outs))
```

Результат виконання:

```
C:\Users\skoki\PycharmProjects\labs0AI\.venv\Scripts\python.exe C:\Users\skoki\PycharmProjects\labs0AI\lab6\task4.py
Test on train samples:
N True
E True
R True
O True

Test on defaced N:
True Sim. steps 2
Test on defaced A:
False Sim. steps 2

Process finished with exit code 0
```

Висновок: У коді використовується бібліотека `neurolab` для створення та тренування простої рекурентної нейронної мережі. Метою є розпізнавання букв (N, E, R, O) на основі заданих шаблонів. Код успішно тренує мережу на навчальних даних та протестовує її на них. Всі чотири букви (N, E, R, O) розпізнаються правильно.

		Скоківський В.			ДУ «Житомирська політехніка».22.121.18.000 – Лр6	Арк.
		Голенко М.Ю.				8
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Завдання 2.5. Дослідження рекурентної нейронної мережі Хопфілда для ваших персональних даних

Лістинг програми:

```
import numpy as np
import neurolab as nl

target = [[0, 1, 1, 1, 1,
           1, 0, 0, 0, 0,
           0, 1, 1, 1, 0, # s
           0, 0, 0, 0, 1,
           1, 1, 1, 1, 0],
          [1, 0, 0, 0, 1,
           1, 0, 0, 0, 1,
           0, 1, 0, 1, 0, # v
           0, 1, 0, 1, 0,
           0, 0, 1, 0, 0],
          [1, 0, 0, 0, 1,
           1, 0, 0, 0, 1,
           0, 1, 0, 1, 0, # v
           0, 1, 0, 1, 0,
           0, 0, 1, 0, 0]]

chars = ['S', 'V', 'V']
target = np.asfarray(target)
target[target == 0] = -1
net = nl.net.newhop(target)
output = net.sim(target)
print("Test on train samples:")
for i in range(len(target)):
    print(chars[i], (output[i] == target[i]).all())
print("\nTest on defaced S:")
test = np.asfarray(
    [0, 1, 1, 1, 1,
     1, 0, 0, 0, 0,
     0, 1, 1, 1, 0, # S
     0, 0, 0, 0, 1,
     1, 1, 1, 1, 0],
)
test[test == 0] = -1
out = net.sim([test])
print((out[0] == target[0]).all(), 'Sim. steps', len(net.layers[0].outs))
```

Результат виконання:

```
C:\Users\skoki\PycharmProjects\labs0AI\venv\Scripts\python.exe C:\Users\skoki\PycharmProjects\labs0AI\lab6\task5.py
Test on train samples:
S True
V True
V True

Test on defaced S:
True Sim. steps 1
```

		Скоківський В.			ДУ «Житомирська політехніка».22.121.18.000 – Лр6	Арк.
		Голенко М.Ю.				9
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		